

Briselē, 19.2.2020.
COM(2020) 63 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

**par augstākā līmeņa domēna .eu ieviešanu, darbību un efektivitāti laikposmā no 2017.
gada aprīļa līdz 2019. gada aprīlim**

SATURA RĀDĪTĀJS

1.	IEVADS	2
2.	KOPSAVILKUMS.....	2
3.	DOMĒNA .EU TIESISKAIS REGULĒJUMS.....	3
3.1.	Spēkā esošais regulējums	3
3.2.	Jaunais regulējums.....	3
4.	.EU REĢISTRS.....	3
4.1.	Finansiālā un līgumiskā atbilstība	4
5.	DOMĒNS .EU.....	4
5.1.	Vispārīgās tendences	4
5.2.	Domēna .eu zīmols	5
5.3.	Tirgvedība un komunikācija.....	5
5.4.	Daudzvalodība	7
5.5.	Ietekme, ko rada Apvienotās Karalistes paredzētā izstāšanās no ES	7
6.	UZTICĒŠANĀS UN DROŠĪBA	8
6.1.	Droši domēnu nosaukumi.....	8
6.2.	Ļaunprātīgu reģistrāciju mazināšana	9
6.3.	Sadarbība cīņā pret kibernetiskajiem noziedzīgiem	9
6.4.	Strīdu alternatīva izšķiršana	10
6.5.	Stabilitāte, drošība un darbības nepārtrauktība	10
7.	STARPTAUTISKĀS ATTIECĪBAS	11
8.	IETEKME UZ VIDI.....	11
9.	SECINĀJUMI	11

1. IEVADS

Šis ziņojums attiecas uz valsts koda augstākā līmeņa domēnu (*ccTLD*) .eu, Eiropas Savienības interneta domēnu, un tā variantiem ar citām rakstzīmēm; šo domēnu administrē un pārvalda bezpeļņas organizācija *EURid* (Eiropas Interneta domēnu reģistrs), kas darbojas kā šā domēna reģistrs (turpmāk tekstā “*.eu* reģistrs”), pamatojoties uz pakalpojumu koncesijas līgumu ar Komisiju. Saskaņā ar 2002. gada 22. aprīļa Regulas (EK) Nr. 733/2002 par *.eu* pirmā līmeņa domēna ieviešanu (turpmāk tekstā “*.eu* regula”) 8. pantu Komisijai reizi divos gados ir jāiesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojums par *.eu* domēna ieviešanu, darbību un efektivitāti. Šis ziņojums attiecas uz laikposmu no 2017. gada 1. aprīļa līdz 2019. gada 31. martam (turpmāk tekstā “aptvertais laikposms”).

2. KOPSAVILKUMS

Ar 3,7 miljoniem reģistrētu domēna nosaukumu domēns *.eu* joprojām ir septītais lielākais *ccTLD* pasaulē. Aptvertajā laikposmā izaugsme bija apstājusies, jo domēnu nosaukumu tirgus ir stabils. Tomēr domēna *.eu* darbības rezultāti joprojām bija līdzvērtīgi citiem *ccTLD*, neraugoties uz būtisku *.eu* reģistrāciju samazinājumu, ko izraisīja Apvienotās Karalistes paredzētā izstāšanās no Eiropas Savienības un domēnu nosaukumu apturēšana saistībā ar stingrākām reģistrācijas datu pārbaudēm.

Saskāries ar augošo konkurenci, *.eu* reģistrs aizvien lielāku uzmanību veltīja pakalpojuma kvalitātei un drošībai, nevis cenai. Tā izrādījās veiksmīga izvēle — domēna *.eu* nosaukumu atjaunošanas rādītājs bija augsts un šajā ziņojumā aptvertajā laikposmā pieauga no 78,6 % līdz 80 %.

Turklāt *.eu* reģistrs turpināja veicināt domēnu nosaukumu sistēmas (DNS) drošības paplašinājuma *DNSSEC*¹ izmantošanu, īstenoja kiberdrošības pasākumus, izvērsa jaunas iniciatīvas, kuru mērķis bija novērst ļaunprātīgu reģistrāciju, un sadarbojās ar tiesībsardzības iestādēm un citām publiskajām iestādēm gan valstu, gan Eiropas līmenī ar mērķi cīnīties pret nelikumīgu darbību, kas saistīta ar domēna *.eu* nosaukumiem. Lai nodrošinātu *.eu* vārdtelpas turpmāku pieejamību visiem interneta lietotājiem, *.eu* reģistrs saglabāja ļoti noturīgu un stabilu tehnisko infrastruktūru.

Prioritāte joprojām bija Eiropas valodu daudzveidību atbalstīšana un daudzvalodības paplašināšana domēna *.eu* ietvaros. Aptvertā laikposma beigās tika paredzēts, ka *.eu* virkni grieķu rakstā varētu ieviest 2019. gada beigās. Šis starpposma mērķrādītājs iezīmētu veiksmīgi pabeigtus centienus atbalstīt visas tās rakstzīmes Eiropas Savienībā, kas nav latīņu raksta rakstzīmes².

Kopumā domēns *.eu* turpina efektīvi darboties, atvieglojot piekļuvi digitālajam vienotajam tirgum drošā un uzticamā veidā un ļaujot eiropiešiem tiešsaistē attēlot savu Eiropas identitāti.

¹ Domēnu nosaukumu sistēmas drošības paplašinājums.

² Grieķu rakstā veidotās *.eu* virknes faktiskā ieviešana notika 2019. gada 14. novembrī, ārpus šā ziņojuma tvēruma.

3. DOMĒNA .EU TIESISKAIS REGULĒJUMS

3.1. Spēkā esošais regulējums

Domēns .eu tika ieviests ar .eu regulu (ar grozījumiem³) un Regulu (EK) Nr. 874/2004, ar ko nosaka sabiedriskās kārtības noteikumus par pirmā līmeņa domēna .eu ieviešanu un darbību, kā arī principiem, kas reglamentē reģistrāciju (ar grozījumiem⁴).

3.2. Jaunais regulējums

Komisija 2017. gadā izvērtēja .eu tiesisko regulējumu Normatīvās atbilstības un izpildes programmas (*REFIT*) pārskatīšanas procedūras ietvaros un pēc tam veica tās pārskatīšanu. Pēc sabiedriskās apspriešanas un ietekmes novērtēšanas⁵, kā arī pēc pozitīvu atsauksmju saņemšanas no Regulējuma kontroles padomes Komisija izvirzīja tiesību akta priekšlikumu spēkā esošās(-o) .eu regulas(-u) aizstāšanai. Šis priekšlikums galu galā tika pieņemts kā Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/517 par .eu augstākā līmeņa domēna nosaukuma plašāku ieviešanu un darbību un ar ko groza un atceļ Regulu (EK) Nr. 733/2002 un atceļ Komisijas Regulu (EK) Nr. 874/2004 ("pārskatītā .eu regula").

Ar pārskatīto .eu regulu tiek nodrošināta tiesiskā elastība, lai domēns .eu varētu pielāgoties tirgus izmaiņām, modernizēta tā pārvaldības struktūra⁶ un paplašināti atbilstības kritēriji domēna .eu nosaukumiem, lai ļautu ES pilsoņiem reģistrēt domēna nosaukumu neatkarīgi no savas dzīvesvietas. Pārskatītā .eu regula stājās spēkā 2019. gada 18. aprīlī. To piemēros no 2022. gada 13. oktobra; šajā datumā tiks atceltas Regulas (EK) Nr. 733/2002 un (EK) Nr. 874/2004; izņēmums ir noteikumi, ar ko paplašina atbilstības kritērijus, tos piemēro no 2019. gada 19. oktobra.

4. .EU REĢISTRS

Pēc iepirkuma procedūras tika izraudzīta bezpeļņas organizācija Eiropas Interneta domēnu reģistrs (*EURid*), un tai 2004. gadā tika piešķirtas pakalpojumu koncesijas līguma slēgšanas tiesības, lai tā kļūtu par .eu reģistra operatoru, kas ir atbildīgs par domēna .eu un citās rakstzīmēs izveidotu variantu organizāciju, administrēšanu un pārvaldību. Pēc jaunas iepirkuma procedūras 2014. gadā *EURid* tika piešķirtas otra līguma slēgšanas tiesības. Šis līgums tika pagarināts no 2019. gada 1. aprīļa līdz 2022. gada 12. oktobrim.

EURid ir bezpeļņas asociācija, kas izveidota saskaņā ar Beļģijas tiesību aktiem, un tās galvenais birojs atrodas Briselē. Kā reģionālie biroji darbojas trīs uzņēmumi, kas pieder *EURid*; tie atrodas Itālijā, Čehijā un Zviedrijā. *EURid* misija ir ilgtspējīgā

³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 22. oktobra Regula (EK) Nr. 1137/2008.

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes regulas; Komisijas Regulas (EK) Nr. 1654/2005 (2005. gada 10. oktobris), (EK) Nr. 1255/2007 (2007. gada 25. oktobris), (EK) Nr. 560/2009 (2009. gada 26. jūnijs) un (ES) 2015/516 (2015. gada 26. marts).

⁵ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/initiatives/ares-2017-2402460_en.

⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/new-rules-will-boost-eu-governance-and-extend-its-reach>.

veidā ar izcilu darbību radīt galalietotājam uzticamu .eu telpu, vienlaikus nodrošinot izcilu pakalpojuma kvalitāti akreditētajām reģistratūrām.

EURid asociācijā ietilpst divi dibinātāji, proti, *DNS Belgium* (.be reģistrs) un *Istituto di Informatica e Telematica* (.it reģistrs), deviņi citi locekļi un Stratēģiskā valde, kuru veido 13 pārstāvji. Organizāciju vada ģenerāldirektors un vadības grupa astoņu personu sastāvā. Aptvertā laikposma beigās *EURid* bija 56 pilna laika darba ņēmēji, kas strādāja septiņos departamentos un atradās tās četros reģionālajos birojos. Lielākā daļa darbinieku strādā ārējo attiecību grupā un tehniskajā departamentā.

4.1. Finansiālā un līgumiskā atbildība

Kā ārēja organizācija *EURid* pārvalda domēnu .eu autonomi. Tomēr Komisija stingri kontrolē *EURid* finanšu stāvokli un līgumisko atbildību saskaņā ar .eu tiesiskā regulējuma noteikumiem un pakalpojumu koncesijas līgumu. Komisija pilda savu uzraudzības funkciju, pārskatot ikgadējos revidētos pārskatus, pusgada un gada finanšu pārskatus, budžeta priekšlikumus, kā arī stratēģiju un darbības plānus, kas attiecas uz .eu reģistru. Finanšu jautājumus apspriež sanāksmēs, kas notiek divas reizes gadā, un *ad hoc* sanāksmēs.

Šajā ziņojumā aptvertajā laikposmā *EURid* finanšu stāvoklis bija līdzīgs stāvoklim iepriekšējos divos gados, proti, ieņēmumi aptuveni 13 miljoni EUR un izmaksas aptuveni 11 miljoni EUR gadā. Pēc pārskatu un rezervju apstiprināšanas Eiropas Savienībai novirzītais pārpalikums saskaņā ar pakalpojumu koncesijas līgumu bija 2 863 036 EUR un 1 347 883 EUR par attiecīgi 2017. un 2018. finanšu gadu.

2018. gada beigās *EURid* uzturēja finanšu rezerves amortizācijai (0,5 miljoni EUR), ieguldījumiem (0,6 miljoni EUR), sociālajām saistībām (2,4 miljoni EUR), juridiskajām saistībām (1,2 miljoni EUR) un apgrozāmajam kapitālam (0,2 miljoni EUR), kā arī pievienoja jaunu rezervi attiecībā uz līgumu beigām (0,9 miljoni EUR).

Komisija 2018. gadā veica revīziju par dažādiem .eu reģistra pārvaldības administratīvajiem un finanšu aspektiem. Revīzijas rezultātā tika sniegti vairāki ieteikumi, kas tiek īstenoti 2019. gadā saskaņā ar rīcības plānu, par kuru vienojusies Komisija un *EURid*. Konkrētāk, tie aptver *EURid* iepirkuma politikas pārskatīšanu, *EURid* interešu konfliktu politikas pārskatīšanu, rezervju veidošanas noteikumu un pieejas precizēšanu, konsekventas pieejas izstrādi attiecībā uz ārējo konsultantu nolīgšanu, reģionālo biroju lietderības un efektivitātes pārskatīšanu, tirgvedības un izpratnes veidošanas pasākumu izvērtēšanu un ikgadējas revīzijas organizēšanu par līgumisko atbildību.

5. DOMĒNS .EU

5.1. Vispārīgās tendences

Ar 3,7 miljoniem reģistrētu domēna .eu nosaukumu 2019. gada pirmā ceturkšņa beigās domēns .eu ir vienpadsmitais lielākais *TLD* un septītais lielākais *ccTLD* pasaulē⁷. Reģistrāciju apjoms veido aptuveni 1 % no pasaules domēnu nosaukumu

⁷ *CENTRstats* pasaules *TLD* ziņojums par 2019. gada 1. ceturksni, 27. izdevums, <https://www.centri.org/statistics-centri/quarterly-reports.html>.

tirgus, aptverot vairāk nekā 350 miljonus domēnu nosaukumu, kas sadalīti starp 1486 TLD.

Lai gan 2017. gada beigās bija vērojams gada pieaugums 1,5 % apmērā, 2018. gadā tika piedzīvots samazinājums 3,4 % apmērā. Minēto samazinājumu rada divi netipiski (salīdzinājumā ar citiem ccTLD) notikumi — Apvienotās Karalistes paredzētā izstāšanās no Eiropas Savienības (skaidrota sadaļā “Apvienotās Karalistes paredzētās izstāšanās no ES ietekme”) un aptuveni 58 000 domēna nosaukumu apturēšana 2018. gadā saistībā ar stingrākām atbilstības pārbaudēm.

Kopumā domēna .eu darbība saskan ar citu ccTLD darbību, kuru kopā apdraud domēnu nosaukumu tirgus zemie izaugsmes rādītāji šajā ziņojumā aptvertajā divu gadu laikposmā. Šie zemie izaugsmes rādītāji vērojami vairāku iemeslu dēļ. Saglabājas iepriekšējā ziņojumā minētās tendences, piemēram, svarīgu valstu tirgu stabilitāte un lielāka konkurence saistībā ar jauno gTLD (vispārējo TLD) ienākšanu tirgū. Šajā ziņojumā aptvertajā laikposmā tirgus daļu ieguva arī aizstājēji, piemēram, sociālo plašsaziņas līdzekļu konti privātpersonām un uzņēmumiem un lietojumprogrammas (lietotnes) mobilajam tirgum, jo īpaši jaunietekmes tirgos^{8,9}.

Sadalījumā pa reģistrācijas valstīm galvenie domēna .eu tirgi 2019. gada pirmā ceturkšņa beigās bija Vācija, Nīderlande, Francija, Polija un Itālija. Šajā ziņojumā aptvertajā laikposmā Apvienotā Karaliste no ceturtās vietas noslīdēja uz sesto, bet Portugāles .eu reģistrāciju daļa gandrīz divkāršojās, apliecinot, ka domēna nosaukumu skaita pieaugums joprojām var būt mērāms divciparu skaitļos.

5.2. Domēna .eu zīmols

Pēdējos gados domēnu nosaukumu tirdzniecības vieta un jo īpaši stabilie TLD ir saskārušies ar būtisku konkurences pieaugumu, kas saistīts ar tādu jaunu gTLD ieviešanu kā .hotel vai .shop. Konkurence ir kļuvusi spēcīga, un daudzi jauni reģistri piedāvā ļoti zemas cenas, īstenojot agresīvu tirgvedības stratēģiju attiecībā uz reģistratūrām un tālākpārdevējiem.

EURid reaģēja, galveno uzmanību veltot kvalitātei un drošībai, nevis cenai, kā arī turpināja veicināt .eu kā uzticamu zīmolu ar Eiropas mēroga tvērumu. Šī stratēģija izrādījās veiksmīga: domēna .eu nosaukumu atjaunošanas rādītājs (parasti liecina par klientu uzticību un lojalitāti) bija augsts un šajā ziņojumā aptvertajā laikposmā pieauga no 78,6 % līdz 80 %.

5.3. Tirgvedība un komunikācija

Saskaņā ar savu stratēģisko mērķi, proti, galveno uzmanību veltīt kvalitātei un drošībai, nevis cenai, EURid īstenoja šādus tirgvedības un komunikācijas pasākumus:

- EURid tīmekļa vietnes jaunas mērķlapas *trust.eurid.eu* publicēšana ar mērķi izcelt domēna .eu nosaukumu kā zīmolu, kas ietver uzticību un drošību, kura tiek

⁸ EURid et al, *Middle East and Adjoining Countries DNS Marketplace Study*, ICANN, 2016: <https://www.icann.org/news/announcement-2016-02-26-en>.

⁹ Oxford Information Labs et al, *Latin American and Caribbean DNS Marketplace Study*, 2017: <https://www.icann.org/public-comments/lac-dns-marketplace-2016-09-22-en>.

sasniegta ar pasākumiem, kas nodrošina augstu kiberdrošības līmeni un aktīvi samazina domēna nosaukuma ļaunprātīgas izmantošanas riskus.

- Divu veiksmīgu tiešsaistes izpratnes veidošanas kampaņu organizēšana 2018. gadā. Valstis, kurās norisinājās kampaņas (cita starpā Polija, Vācija, Francija un Spānija), tika izraudzītas, pamatojoties uz to .eu izaugsmes rādītājiem un uz atbalstu, ko sniedza reģistratūras, kuras vadīja .eu popularizēšanas kampaņas.
- Partnerība ar .eu akreditētajām reģistratūrām tika stiprināta, īstenojot *EURid* līdzfinansēto tirgvedības programmu, ar kuras starpniecību reģistratūras var saņemt līdz pat 100 % kompensāciju par attiecināmajām izmaksām, kas saistītas ar domēna .eu nosaukumu popularizēšanas darbībām. Šīs programmas ietvaros 2017. un 2018. gadā tika līdzfinansētas vairāk nekā 120 kampaņas.
- Reģistratūras turpināja izmantot *EURid* samazināšanas shēmu, saskaņā ar kuru tiek samazinātas jaunas reģistrācijas maksas. Reģistratūras atzinīgi vērtē šīs shēmas stabilitāti, kas ļauj tām regulāri visa gada garumā popularizēt domēnu .eu. Šo shēmu ir abonējušas 327 reģistratūras, un tas veido 93,3 % no kopējā .eu portfeļa un 97 % no visiem jaunajiem domēna nosaukumiem 2019. gadā.
- Lai izteiktu atzinību par inovāciju un izcilību domēna .eu nosaukumu reģistrētāju vidū, *EURid* katru gadu organizē tīmekļa balvas pasniegšanu (*Web Awards*). Tīmekļa balvas ieguvēji saņem balvu komplektu, kas ietver trīs mēnešu ilgu kampaņu, kuras ietvaros Briseles lidostā tiek izvietoti informācijas stendi. 2018. gadā balvu pasniegšanā iesaistījās visvairāk personu — bija vairāk nekā 200 nomināciju un gandrīz 10 000 balsotāju.
- *EURid* turpināja pilnveidot savu klātbūtni sociālajos plašsaziņas līdzekļos, jo īpaši ar sava *Twitter* konta un *YouTube* kanāla starpniecību.

Svarīgākie .eu tirgvedības pasākumu partneri ir reģistratūras, kas nodrošina domēna .eu nosaukumu pieejamību un sazinās ar reģistrētājiem. Laikposmā no 2017. gada līdz 2019. gadam *EURid* turpināja darbu ar mērķi uzlabot akreditētajām reģistratūrām sniegtā pakalpojuma kvalitāti un vienkāršot reģistrācijas procesu.

2019. gada pirmā ceturkšņa beigās domēnam .eu bija 715 akreditētas reģistratūras. Reģistratūru skaits pēdējos gados, neraugoties uz aizvien lielāko koncentrāciju tirgū, ir saglabājis salīdzinoši stabils.

Saskaņā ar pēdējo apsekojumu par reģistratūru apmierinātību, kas tika veikts 2017. gada beigās (to veic reizi divos gados), vērtējums, kas raksturo attiecību ar *EURid* kvalitāti, kopumā bija 93 % un atbilda augstajam rezultātam, kas tika uzrādīts iepriekšējā apsekojumā. Reģistratūras kopumā augstu novērtēja uzticamību un uzskatīja, ka domēna .eu nosaukumus ir viegli pārdot un ka tie ir labs ieguldījums¹⁰.

¹⁰ <https://eurid.eu/en/news/2017-registrar-satisfaction-survey-findings/>.

Skaidrs atzinības apliecinājums bija tas, ka *EURid* 2017. un 2018. gadā ieguva *CENTR*¹¹ gada reģistra balvu, pamatojoties uz apsekojumu, kurā balsoja vairāk nekā 100 reģistratūras.

5.4. Daudzvalodība

EURid turpināja darbu ar mērķi atbalstīt Eiropas valodu daudzveidību un paplašināt daudzvalodību domēna .eu ietvaros. 2019. gada pirmā ceturkšņa beigās bija reģistrēti gandrīz 39 000 internacionalizētu domēna nosaukumu (IDN)¹²; domēns .eu ierindojās starp divdesmit lielākajām IDN telpām pasaulē.

Pēc tam, kad 2016. gada jūnijā tika ieviests paplašinājums .eu (eu ekvivalents kirilicā), tika sākts trīs gadu pārejas periods, kura mērķis bija ieviest rakstzīmju nejaukšanas politiku attiecībā uz visiem domēna nosaukumiem. Šī politika, kuru uzdod īstenot Piešķirto nosaukumu un numuru interneta korporācija (*ICANN*)¹³, paredz, ka gan domēna nosaukums, gan tā paplašinājums būtu jāraksta ar viena veida rakstzīmēm. 2019. gada pirmā ceturkšņa beigās ar .eu paplašinājumu bija reģistrēti aptuveni 1900 domēna nosaukumi.

Pirms šajā ziņojumā aptvertā laikposma un tā laikā *EURid* intensīvi strādāja, lai *ICANN* apstiprinātu .eu paplašinājumu (eu ekvivalents grieķu rakstā). Izvērtēšanas posmā .eu pieteikums saskārās ar grūtībām, jo tika konstatēts, ka virkne, iespējams, ir mulsoši līdzīga .eu un citām divu burtu virknēm, kas attēlotas ar lielajiem burtiem. Aptvertā laikposma beigās tika paredzēts, ka .eu virkne grieķu rakstā tiks ieviesta 2019. gada beigās. Šis starpposma mērķrādītājs iezīmētu veiksmīgi pabeigtus centienus atbalstīt visas tās rakstzīmes Eiropas Savienībā, kas nav latīņu raksta rakstzīmes.

5.5. Ietekme, ko rada Apvienotās Karalistes paredzētā izstāšanās no ES

Saskaņā ar grozīto .eu regulu domēna .eu nosaukuma turētājiem ir jābūt rezidentiem vai pilsoņiem ES dalībvalstī, Islandē, Lihtenšteinā vai Norvēģijā vai uzņēmumiem vai organizācijām, kas izveidoti šajās valstīs.

Pēc tam, kad Apvienotā Karaliste 2017. gada 29. martā paziņoja par savu nodomu izstāties no ES, Eiropas Savienība ar Apvienoto Karalisti risināja sarunas un noslēdza līgumu par tās izstāšanās kārtību (turpmāk tekstā “izstāšanās līgums”) saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību (LES) 50. pantu¹⁴. Izstāšanās līgumā ir paredzēts pārejas periods, kura laikā ES tiesību akti attiecas uz Apvienoto Karalisti un tiek piemēroti tajā. Tāpēc šā pārejas perioda laikā Apvienotās Karalistes rezidenti un pilsoņi, kā arī uzņēmumi un organizācijas, kas izveidoti Apvienotajā Karalistē, joprojām būs tiesīgi izmantot domēna .eu nosaukumu. Šis pārejas periods sāksies izstāšanās datumā¹⁵ un beigsies 2020. gada 31. decembrī, ja vien ES un Apvienotā

¹¹ Eiropas Nacionālo augstākā līmeņa domēnu reģistru padome, www.centri.org.

¹² IDN ir domēnu nosaukumi rakstzīmēs, kas nav no latīņu alfabēta.

¹³ <https://www.icann.org>.

¹⁴ OV C 384 I, 12.11.2019., 1. lpp.

¹⁵ Izstāšanās datums būs vai nu izstāšanās līguma spēkā stāšanās datums, vai, ja tāds nav noslēgts, 2020. gada 1. februāris, ja vien LES 50. panta 3. punktā paredzētais laikposms netiek pagarināts. Sk. Eiropadomes 2019. gada 29. oktobra Lēmumu (ES) 2019/1810, kas pieņemts, vienojoties ar Apvienoto

Karaliste līdz 2020. gada 1. jūlijam nevienosies par šā pārejas perioda vienreizēju pagarinājumu par ne vairāk kā vienu vai diviem gadiem.

Kad šis pārejas periods beidzas, ES tiesību akti uz Apvienoto Karalisti vairs neattiecas un tajā netiek piemēroti. Tāpēc Apvienotās Karalistes rezidenti, kas nav ES dalībvalsts, Islandes, Lihtenšteinas vai Norvēģijas pilsoņi, un uzņēmumi un organizācijas, kas ir izveidoti Apvienotajā Karalistē, taču ne ES dalībvalstī, Islandē, Lihtenšteinā vai Norvēģijā, saskaņā ar ES tiesību aktiem vairs nebūs tiesīgi izmantot domēna .eu nosaukumu — tāpat kā citu trešo valstu rezidenti, uzņēmumi un organizācijas. Šīs sekas tiktu piemērotas no izstāšanās datuma, ja izstāšanās līgums nestātos spēkā.

Ar 2018. gada 28. marta paziņojumu “Apvienotās Karalistes izstāšanās un ES noteikumi par domēna .eu nosaukumiem”, kas aktualizēts 2019. gada 18. jūlijā¹⁶, Komisija domēna .eu nosaukumu turētājus, kas ir Apvienotās Karalistes rezidenti vai izveidoti šajā valstī, brīdināja par Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES sekām saskaņā ar izstāšanās līguma noteikumiem, kuri stāsies spēkā attiecībā uz pārejas periodu. Turklāt Komisija un *EURid* vienojās par rīcības plānu, lai mazinātu sekas, ko radīs iespējamais scenārijs, saskaņā ar kuru izstāšanās līgums nestājas spēkā, kā arī vienojās pārvaldīt Apvienotās Karalistes statusa pāreju uz trešās valsts statusu, ietverot komunikāciju ar reģistratūrām un reģistrētājiem un pārejas pasākumus attiecībā uz reģistrētiem domēna nosaukumiem, kas pieder Apvienotās Karalistes rezidentiem¹⁷.

Pirmās pazīmes par ietekmi, ko Apvienotās Karalistes paredzētā izstāšanās no ES rada attiecībā uz domēnu .eu, tika novērotas jau 2018. gadā. Apvienotās Karalistes rezidentu vidū iespēja zaudēt tiesības uz domēna .eu nosaukumu reģistrāciju izraisīja atcelšanas un neatjaunošanas gadījumus, kā arī samazinājās jaunu reģistrāciju skaits. Turklāt dažas Apvienotās Karalistes reģistratūras vairs nepiedāvāja domēnu .eu. Tā rezultātā .eu reģistrāciju skaits Apvienotajā Karalistē līdz 2019. gada pirmā ceturkšņa beigām samazinājās no aptuveni 240 000 uz aptuveni 190 000, t. i., par 24 %.

6. UZTICĒŠANĀS UN DROŠĪBA

6.1. Droši domēnu nosaukumi

*DNSSEC*¹⁸, *DNS* drošības paplašinājums, domēnā .eu tiek izvērsts un veicināts kopš 2013. gada. *DNSSEC* nodrošina, ka lietotāji sazinās ar pareizo tīmekļa vietni, novēršot pārtvērējuzbrukumus, ko īsteno viltus tīmekļa vietnes.

Lai *DNSSEC* pienācīgi darbotos, gan augstākā līmeņa domēnam, gan individuālajiem domēna nosaukumiem ir jābūt ar digitālu parakstu (ir jābūt parakstītiem). Pēc tam, kad 2010. gadā tika parakstīts pats augstākā līmeņa domēns .eu, *EURid* ir veicinājusi *DNSSEC* parakstīšanu domēna .eu nosaukumu vidū. Kopš

Karalisti, un ar ko pagarina laikposmu saskaņā ar LES 50. panta 3. punktu (OV L 278, 30.10.2019., 1. lpp.).

¹⁶ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/eu_domain_names_lv_0.pdf.

¹⁷ <https://eurid.eu/en/register-a-eu-domain/brexit-notice/>.

¹⁸ Domēnu nosaukumu sistēmas drošības paplašinājums.

2015. gada *EURid* par katru pareizi parakstīto domēna nosaukumu piedāvā atlaidi no maksas. 2019. gada pirmā ceturkšņa beigās aptuveni 540 000 domēna nosaukumi (15 % no domēna .eu nosaukumiem) bija pareizi parakstīti ar *DNSSEC*. Ar *DNSSEC* parakstīto domēna nosaukumu skaita regulārs pieaugums aptvertajā laikposmā apliecināja, ka šie atlaižu pasākumi motivēja reģistratūras izvērst *DNSSEC* un piedāvāt to saviem reģistrētājiem. Lai gan .eu ierindojas starp labākajiem *ccTLD* reģistriem *DNSSEC* pieņemšanas ziņā, ir skaidrs, ka ir nepieciešams papildu darbs, lai palielinātu domēna .eu nosaukumu reģistrēšanu.

Kopumā *EURid* atbalsta savu reģistratūru kopienu kiberdrošības standartu pieņemšanas ziņā, organizējot tīmekļseminārus, sanāksmes un regulāras instruktāžas par *DNSSEC* un citiem drošības pasākumiem.

6.2. Ļaunprātīgu reģistrāciju mazināšana

Viena no domēna .eu galvenajām prioritātēm joprojām ir ļaunprātīgu domēna nosaukumu reģistrāciju novēršana; šādas ļaunprātīgas reģistrācijas tiek izmantotas autortiesību pārkāpumu, viltotu preču pārdošanas, pikšķerēšanas, kiberuzbrukumu un ļaunprogrammatūras izplatīšanas nolūkā. To īsteno, pārbaudot reģistrācijas datu derīgumu attiecībā pret .eu atbilstības kritērijiem¹⁹ un pārbaudot jaunas reģistrācijas saistībā ar aizdomīgām pazīmēm vai neatbilstībām.

EURid veic preventīvu pasākumu, katru dienu pārbaudot jaunas reģistrācijas. Ja tiek atklāti šaubīgi dati, reģistrētāji tiek aicināti atjaunināt vai izlabot savu informāciju; ja tas netiek darīts, pastāv risks, ka viņu domēna nosaukums tiks apturēts. 2017. un 2018. gadā tika apturēti attiecīgi 20 126 un 58 966 domēna nosaukumi.

Lēvenas Universitāte 2017. gadā *EURid* vajadzībām izstrādāja sistēmu, kas paredz, kurus domēna .eu nosaukumus varētu izmantot ļaunprātīgi, balstoties uz vēsturiskiem datiem un pašmācīšanās algoritmiem. Šīs vēl izstrādes procesā esošās sistēmas mērķis, pirmkārt, ir novērst to, ka ļaunprātīgi domēna nosaukumi kļūst aktīvi.

6.3. Sadarbība cīņā pret kibernoziendzību

EURid turpināja sniegt regulāru palīdzību tiesībaizsardzības iestādēm un citām attiecīgajām iestādēm gan valsts, gan Eiropas līmenī, palīdzot cīņā pret nelikumīgu darbību, kas saistīta ar domēna .eu nosaukumiem.

Valsts līmenī *EURid* aktīvi sadarbojās ar Beļģijas Federālo ekonomikas lietu ministriju, Beļģijas Muitu (Kibervienību) un Beļģijas Prokuratūru.

Eiropas līmenī *EURid* turpināja iesaistīties regulārā dialogā ar ES iestāžu un aģentūru datorapdraudējumu reaģēšanas vienību (*CERT-EU*) un paplašināja sadarbību ar Eiropolu, apmainoties ar statistikas datiem un informāciju par tendencēm, vadot kopīgus projektus, kuru mērķis ir apkarot kibernoziendzību²⁰, un

¹⁹ Saskaņā ar .eu regulu *EURid* ir tiesības pārbaudīt reģistrācijas derīgumu, un reģistrācijas politikā ir paredzēts, ka reģistrētāja personas datiem ir jābūt pilnīgiem un precīziem, kā arī tā rīcībā ir jābūt funkcionējošai e-pasta adresei, lai sazinātos ar *EURid*.

²⁰ <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/europol-enhances-cybercrime-and-internet-security-cooperation-signing-mou-eurid>.

organizējot kopīgus darbseminārus²¹. *EURid* un Starptautiskā viltošanas novēršanas koalīcija 2018. gada jūnijā parakstīja saprašanās memorandu, lai kopīgi apkarotu kibernetizāciju domēnā .eu. *EURid* arī turpināja sadarbību ar Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroju (*EUIPO*), lai paziņotu preču zīmju turētājiem par tāda domēna .eu nosaukuma reģistrāciju, kas ir identisks reģistrētai ES preču zīmei.

6.4. Strīdu alternatīva izšķiršana

EURid 2017. gada jūnijā paplašināja iespējas uzsākt strīdu alternatīvu izšķiršanu (*ADR*), parakstot līgumu ar Pasaules Intelektuālā īpašuma organizāciju (*WIPO*), lai papildus esošajam .eu *ADR* nodrošinātājam, t. i., Prāgā esošajai šķīrējtiesai (Čehijas Šķīrējtiesai), kļūtu par vēl vienu .eu *ADR* nodrošinātāju. Domēna .eu *ADR* gadījumā pastāv iespēja iesniegt sūdzību tiešsaistē jebkurā no oficiālajām ES valodām. Šā ziņojuma aptvertajā laikposmā tika iesniegtas 127 sūdzības un tika izšķirti 130 strīdi.

6.5. Stabilitāte, drošība un darbības nepārtrauktība

Lai vienmēr nodrošinātu .eu vārdtelpas atpazīstamību un veiksmīgu darbību visiem interneta lietotājiem, *EURid* ir uzturējis ļoti noturīgu un stabilu tehnisko infrastruktūru. Tā rezultātā lietotājiem, kuri pieslēgušies domēna .eu nosaukumiem šā ziņojuma aptvertajā laikposmā, tika nodrošināta nepārtraukta piekļuve šiem domēna nosaukumiem (100 % darbības laiks). Divi domēnu nosaukumu sistēmas serveri²² Amsterdamā un Luksemburgā veido *EURid* tehniskās infrastruktūras pamatu, ko papildina pašpārvaldītu serveru kopums (Amsterdamā, Ļubļanā, Londonā un Prāgā) un ārējie kādamraides nodrošinātāji, piemēram, *DENIC*, *NetNod* un *Dyn/Oracle*, kas nodrošina nosaukumu sistēmas serverus visā pasaulē, lai atbalstītu .eu zonas datni.

Augsta informācijas un tīkla drošības standarta izveide un uzturēšana bija svarīgs *EURid* politikas elements ar mērķi turpināt nodrošināt drošus un kvalitatīvus pakalpojumus .eu akreditētajām reģistratūrām un sabiedrībai. *EURid* 2017. gadā ieguva ISO²³ 22301 sertifikātu par uzņēmējdarbības nepārtrauktības pārvaldību, kā arī 2019. gadā atkārtoti ieguva sertifikātu par informācijas drošības standartu ISO/IEC 27001. Turklāt *EURid* 2018. gadā izvērtēja un pielāgoja savu atbildīgas informācijas izpaušanas politiku un turpināja sadarbību ar ārēju uzņēmumu, lai novērtētu un uzlabotu kiberdrošību un mazinātu draudus.

EURid bija pirmais no *ccTLD* reģistriem, kas nodrošināja darbības nepārtrauktību. *EURid* katru gadu ir aktualizējis riska novērtējumu un regulāri atkārtoti izvērtējis savus darbības nepārtrauktības scenārijus. *EURid* 2018. gadā īstenoja divas darbības nepārtrauktības mācības, simulējot nopietnus negadījumus; šīs mācības novērtēja neatkarīgs izvērtētājs un sniedza pozitīvas atsauksmes. Turklāt tika veikti septiņi negadījumu, seku novēršanas un redundances testi, kas apliecināja *EURid* tehniskās infrastruktūras noturību.

²¹ <https://www.europol.europa.eu/events/eurid-europol-cross-border-collaboration-in-fighting-cybercrime-workshop>.

²² Nosaukumu serveri ir *DNS* pamatelementi, kas ļauj pārlūkot domēnu nosaukumus, nodrošinot to IP adreses un atrašanās vietu.

²³ Starptautiskā Standartizācijas organizācija.

7. STARPTAUTISKĀS ATTIECĪBAS

Pārskata periodā *EURid* turpināja darbu ar interneta vidi, jo īpaši īstenojot šādas darbības un pasākumus:

- dalība *ICANN* sanāksmēs ar dažādu komiteju un darba grupu starpniecību, ietverot centienus veidot mazāku *ccTLD* reģistru spējas darbības nepārtrauktības plānošanas un negadījuma seku novēršanas jomā,
- sadarbība ar *UNESCO*, *Verisign* un reģionālajām reģistru organizācijām ikgadējā IDN pasaules ziņojuma²⁴ sagatavošanā un atbalsts *UNESCO* Starptautiskajam pirmiedzīvotāju valodu gadam (2019),
- .eu akadēmijas²⁵ darbības turpināšana; ar šīs akadēmijas starpniecību citu reģistru pārstāvji ir saņēmuši apmācību par dažādiem ar reģistriem saistītiem jautājumiem,
- atbalsts Eiropas dialoga par interneta pārvaldību (*EuroDIG*) sesijām un Balkānu Interneta pārvaldības skolas,
- dalība 2017. gada Interneta pārvaldības forumā (*IGF*)²⁶ ar darbsemināru par IKT ietekmi uz vidi.

8. IETEKME UZ VIDĪ

Lai samazinātu savu pasākumu ietekmi uz vidi, *EURid* 2012. gadā kļuva par pirmo *EMAS* sertificēto²⁷ reģistru Eiropā; 2018. gadā tika pabeigta atkārtota sertifikācija *EURid* galvenajai mītnei Beļģijā un filiālēm Itālijā un Čehijā. *EURid* turpināja apstiprināt savas CO₂ emisijas, iegādājoties sertificētus CO₂ kompensācijas kredītus, un atbalstīja Ugandas urbama projektu²⁸. *EURid* 2019. gadā sponsorēja meža atjaunošanu Monšikē (Portugālē)²⁹, teritorijā, kuru 2018. gada vasarā skāra postoši dabas ugunsgrēki.

9. SECINĀJUMI

Domēns .eu turpina efektīvi darboties, atvieglojot piekļuvi digitālajam vienotajam tirgum, ļaujot eiropiešiem tiešaistē attēlot savu Eiropas identitāti un atbalstot daudzvalodību.

²⁴ www.idnworldreport.eu.

²⁵ <https://eurid.eu/en/about-us/initiatives/>.

²⁶ www.intgovforum.org.

²⁷ ES vides vadības un audita sistēma, reģistrācijas numurs BE-VL-000016, <https://eurid.eu/lv/parmums/ekologiska-darbiba/>.

²⁸ https://www.carbonfootprint.com/gs_ver_uganda_borehole.html; <https://eurid.eu/en/news/eurid-supports-uganda-borehole-rehabilitation-project/>.

²⁹ <https://www.youtube.com/watch?v=yh-rJQL1HYE>.

Veltot lielāku uzmanību pakalpojuma kvalitātei un drošībai, domēns .eu šā ziņojuma aptvertajā laikposmā spēja saglabāt savu stāvokli tirgū. Tas arī tieši veicināja ES mērķus palielināt interneta un digitālā vienotā tirgus uzticamību un drošību.

Domēns .eu var kļūt par paraugu citiem domēnu nosaukumiem uzticamas un drošas domēnu vārdtelpas izveides ziņā. Būs nepieciešams ilgstošs darbs, lai nodrošinātu tādu drošības pasākumu plašu pieņemšanu kā *DNSSEC*, novērstu ļaunprātīgas reģistrācijas un nodrošinātu, ka nelikumīgā darbība un ļaunprātīgā izmantošana, kas vērojama citur *DNS* vidē, neklūst par atbalstpunktu saistībā ar domēna .eu nosaukumiem. Domēna .eu stablais finanšu stāvoklis ļaus šo darbu veikt ilgstoši.

Balstoties uz savu stabilo klientu bāzi, spēcīgajām attiecībām ar reģistratūrām un mērķorientētajām darbībām, kas vērstas uz nepietiekami apkalpotajiem ģeogrāfiskajiem tirgiem un ES pilsoņiem, kuri dzīvo ārvalstīs, domēnam .eu ir potenciāls vēl vairāk stiprināt savas pozīcijas kā ES pilsoņu un uzņēmumu galvenajam domēnam.